

μέτωπο

μέτωπο, το, ουσ. [<αρχ. μέτωπον], το μέτωπο. **1.** η πρόσοψη οικοδομήματος ή οικοπέδου, η φάτσα: «οι εργάτες ανέλαβαν να βάψουν όλο το μέτωπο της οικοδομής». **2.** οι θέσεις που κατέχει ένας στρατός απέναντι από τον εχθρό εν καιρώ πολέμου: «στη διάρκεια του πολέμου οι πιο πολλοί άντρες πολεμούσαν στο μέτωπο». (Λαϊκό τραγούδι: *όλα τα Ελληνόπουλα με λεβεντιά και χάρη, τραβάνε για το μέτωπο με δόξα και καμάρι*). (Ακολουθούν 15 φρ.).

- *ανοίγω μέτωπο (με κάποιον ή κάποιους)*, δημιουργώ πεδίο αντιπαλότητας και προστριβών με κάποιον ή κάποιους: «μην ανοίγεις μέτωπο μαζί μου, γιατί θα βγεις χαμένος || η κυβέρνηση άνοιξε μέτωπο με τους συνταξιούχους».

- *είναι γραμμένο στο μέτωπό μου!* λέγεται για κάποια ιδιότητα ή μειονέκτημά μου, που είναι ολοφάνερο στους άλλους, και, έτσι, έχουν τη δυνατότητα να με εκμεταλλεύονται: «μα τι στο καλό, είναι γραμμένο στο μέτωπό μου πως δεν μπορώ να πω εύκολα όχι κι όλοι έρχονται σε μένα για βοήθεια! || φαίνεται πως είναι γραμμένο στο μέτωπό μου πως είμαι βλάκας, γι' αυτό μ' εκμεταλλεύονται όλοι!».

- *έσπασε το μέτωπο*, υποχώρησε σε κάποιο συγκεκριμένο σημείο: «στην περιοχή των λιμνών έσπασε το μέτωπο και το στρατηγείο μετακίνησε προς το σημείο αυτό ένα τμήμα των εφεδρειών».

- *έχω ανοιχτό μέτωπο (με κάποιον ή κάποιους)*, συντηρώ αντιπαλότητα και προστριβές με κάποιον ή κάποιους: «η κυβέρνηση έχει ανοιχτό μέτωπο με τους εργαζόμενους».

- *έχω καθαρό μέτωπο ή έχω το μέτωπο καθαρό*, είμαι τίμιος, αξιοπρεπής: «κάνω πάντα τίμιες δουλειές, γιατί θέλω να 'χω καθαρό μέτωπο».

- *έχω το μέτωπο ψηλά ή έχω ψηλά το μέτωπο*, διατηρώ την περηφάνια μου: «μπορεί να είμαι φτωχός, αλλά έχω ψηλά το μέτωπό μου». (Λαϊκό τραγούδι: *είμαι φτωχός κι όταν σου λέω σ' αγαπώ, εσύ γελάς και με κοιτάς με ειρωνεία, μα εγώ, καλή μου, σε φτωχόσπιτο κι αν ζω, έχω το μέτωπο ψηλά στην κοινωνία*).

- *καθαρό μέτωπο*, χαρακτηρίζει την τιμιότητα: «χωρίς καθαρό μέτωπο δεν μπορείς να στεριώσεις πουθενά».

- *κάνω μέτωπο (με κάποιον ή κάποιους)*, συμμαχώ: «τα μικρά κόμματα έκαναν μέτωπο με την αξιωματική αντιπολίτευση κατά της κυβέρνησης».

- *κατά μέτωπο*, αντικριστά, μετωπικά: «επίθεση κατά μέτωπο».

- *κατέρρευσε το μέτωπο*, έχασε τη συνεκτικότητά του, υποχώρησε, ο στρατός ηττήθηκε: «η επίθεση υπήρξε σφοδρότατη κι έπειτα από μάχες πολλών ημερών κατέρρευσε το μέτωπο».

- *κλείνω το μέτωπο (με κάποιον ή κάποιους)*, τερματίζω την αντιπαλότητα και τις προστριβές που είχα με κάποιον ή με κάποιους, έρχομαι σε συνεννόηση: «η κυβέρνηση σταδιακά κλείνει τα μέτωπα που είχε ανοιχτά με τις διάφορες επαγγελματικές τάξεις».

- *κρατώ το μέτωπο ψηλά ή κρατώ ψηλά το μέτωπο*, βλ. φρ. *περπατώ με το μέτωπο ψηλά*. (Τραγούδι: *ξέρω πάντα να κρατάω μέτωπο ψηλά, έμαθα να μη λυγάω, μα θα σπάσω πια*).

- *με καθαρό μέτωπο ή με μέτωπο καθαρό ή με καθαρό το μέτωπο ή με το μέτωπο καθαρό*, **α.** με τιμιότητα: «προσπάθησε να ζήσει στη ζωή του με καθαρό μέτωπο». **β.** χωρίς να κηλιδώσω την ηθική μου, την υπόληψή μου: «έφυγα απ' την υπηρεσία μου με καθαρό το μέτωπο».

- *με μέτωπο*, με προσανατολισμό: «έχω ένα σπίτι με μέτωπο προς το δάσος». Συνών. *με θέα*.

- *περπατώ με το μέτωπο ψηλά*, περπατώ περήφανος, γιατί δεν υπάρχει κανένας λόγος να ντρέπομαι για κάτι:

«δεν έκανα ποτέ κακό σε κανέναν, γι' αυτό περπατώ με το μέτωπο ψηλά». (Λαϊκό τραγούδι: τα πολύχρωμά σου μάτια να τα έχεις χαμηλά, έτσι που να **περπατάω με το μέτωπο ψηλά**).

- το μέτωπο της φωτιάς, το μήκος της φωτιάς που κατακαίει μια έκταση: «το μέτωπο της φωτιάς υπολογίζεται σ' ένα χιλιόμετρο».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας